

Από τη Φιλαδέλφεια στο αθλητικό ρεπορτάζ

Όλα άρχισαν όταν το 1958 εκδόθηκε στη γειτονιά μου, τη Ν. Φιλαδέλφεια, η 15νθήμερη τοπική εφημερίδα «Φιλαδέλφεια», με εκδότη – διευθυντή τον συντοπίτη μου 22χρονο δημοσιογράφο **Κώστα Μπαζαίο** που εργαζόταν στην «Αθηναϊκή», φοιτώντας παράλληλα στην Πάντειο. Τότε, επηρεασμένος από το έργο του Ιουλίου Βερν «Από τη Γη στη Σελήνη» - που είχε γραφτεί 93 χρόνια πριν, το 1865 – είχα γράψει ένα μυθιστόρημα επιστημονικής φαντασίας, που με .... περισσή αφέλεια το πήγα στο Μπαζαίο για να το δημοσιεύσει σε συνέχειες. Φυσικά αρνήθηκε, λέγοντας ότι «μια 15νθήμερη τοπική εφημερίδα δεν προσφέρεται για τέτοιου είδους δημοσιεύσεις». Ωστόσο «επειδή είχα έφεση και ευχέρεια στο γράψιμο», μου πρότεινε να συνεργαστώ με την εφημερίδα. Κυρίως να πηγαίνω λίγο πριν από κάθε έκδοση στα ληξιαρχεία των Δήμων Ν. Φιλαδέλφειας και Ν. Χαλκηδόνας για να «παίρνω» γάμους, γέννες, βαφτίσια, θανάτους για να «καθιερώσουμε» στήλη *Αλλαγές στη ζωή μας*. Η ... πρώτη μου στήλη. Ταυτόχρονα θα πήγαινα και στο Αστυνομικό Τμήμα για τυχόν ειδήσεις του αστυνομικού δελτίου. Εννοείται πως δέχτηκα με ενθουσιασμό, παρά το πρόβλημα που θα είχα με το σχολείο, αλλά και με τους προσκόπους, αφού ήμουν στέλεχος της τοπικής ομάδας. Προφανώς ξυπνούσε το DNA που προανέφερα.

Άρχισε η συνεργασία, μ' εμένα τέταρτο και τελευταίο τροχό της αμάξης στην εφημερίδα. Οι άλλοι δύο, εκτός από το Μπαζαίο, ήταν ο αδελφικός μου φίλος **Βασίλης Αποστολίδης**, δημοσιογράφος και συγγραφέας και ο **Γιώργος Δαλακούρας**, αργότερα βουλευτής και εφοπλιστής, επίσης φιλαδελφειώτες. Οι πρώτοι «τρεις τροχοί» της εφημερίδας δεν ζουν πια... Μου έκανε εντύπωση πάντως το ότι η εφημερίδα δεν είχε αθλητικά, παρ' ότι στη γειτονία μας υπήρχαν η ΑΕΚ, ο Ιωνικός, ο Χαλκηδονικός και παραδίπλα, στη Ριζούπολη, ο Απόλλων. Το επισήμανα στον Μπαζαίο και μου είπε: «Έχεις δίκιο, αλλά ποιος θα τα γράφει; εγώ δεν έχω ιδέα... Εκτός κι αν θέλεις να δοκιμάσεις εσύ».

Άρπαξα την ευκαιρία και στο αμέσως επόμενο φύλλο εμφανίστηκε η στήλη «Αθλητική Φιλαδέλφεια – από τον Δημήτριο Κουμπιά. Τα πρώτα μου βήματα σαν αθλητικός συντάκτης. Το επόμενο βήμα έγινε λίγους μήνες μετά, το φθινόπωρο του 1958, όταν εκδόθηκε η βραχύβια εφημερίδα «Αθλητικός Κήρυξ». Στο πρώτο φύλλο, που έσπευσα να το αγοράσω, είδα μια αγγελία ότι «ζητούνται συνεργάτες για τα τοπικά πρωταθλήματα».

Πήγα στα γραφεία τους στην Αθήνα, Μητροπόλεως 9, και με παρέπεμψαν στον αρχισυντάκτη **Νίκο Άγα**. Η πρώτη του ερώτηση ήταν «πού μένεις;» και όταν του είπα στη Ν. Φιλαδέλφεια μου αντιγύρισε: «Εντάξει δεν θα στείλουμε σε ματς της ΑΕΚ. Το γήπεδο της Ν. Ιωνίας το ξέρεις;»

Δεν το ήξερα, αλλά δεν ήθελα να χάσω και την ευκαιρία. Απάντησα καταφατικά και μου είπε «Την Κυριακή παίζουν Σαφράμπολη – Καλογρέζα για το πρωτάθλημα Β2 κατηγορίας Αθηνών. Μπορείς να το καλύψεις; Φυσικά θα σου βγάλουμε ταυτότητα, για να μπαίνεις στα γήπεδα χωρίς εισιτήριο. Έλα αύριο με μια φωτογραφία σου».

Η πρώτη μου

δημογραφική ταυτότητα, ξεθωριασμένη στην άκρη... μάλλον από τον χρόνο.

Την επομένη, Πέμπτη 30 Οκτωβρίου 1958 απόκτησα την πρώτη μου δημοσιογραφική ταυτότητα και την Κυριακή 2 Νοεμβρίου 1958 βρέθηκα με το ποδήλατό μου στο γήπεδο της Ν. Ιωνίας. Ο αγώνας έληξε 3-2 υπέρ της Σαφράμπολης και γύρισα σπίτι για να γράψω με την ησυχία μου και να πάω τα χειρόγραφα στην εφημερίδα.

Με .... άγνοια κινδύνου, αμετροέπεια και έπαρση – που τώρα τα δικαιολογώ λόγω των 15 χρόνων μου – νόμιζα πως θα έγραφα τουλάχιστον για ντέρμπι Ολυμπιακού - Παναθηναϊκού. Έτσι, έγραψα για ατμόσφαιρα πριν από τον αγώνα – ήταν και τοπικό ντέρμπι -, για το πώς μπήκαν τα γκολ – ήταν και 5 – και το αποκορύφωμα της αφέλειας: Ατομική κριτική των παικτών. Με ένα πακέτο χειρόγραφα, δεν θυμάμαι πόσα, εμφανίστηκα στον Άγα, που μόλις με είδε απόρησε ρωτώντας «τι είναι αυτά;»

«Σαφράμπολη – Καλογρέζα 3-2», απάντησα με στόμφο.

«Καλά άφησέ τα και φύγε», είπε χαμογελώντας και με καληνύχτισε.

Πρωί - πρωί την επομένη, πριν πάω σχολείο, αντί να πάρω το «Φως» όπως συνήθως, αγόρασα τον «Αθλητικό Κήρυκα», για να δω το πόνημά μου. Δεν το εύρισκα και απογοητεύτηκα, ώσπου σε μια εσωτερική σελίδα είδα ένα μονοστηλάκι με τίτλο «Σαφράμπολις – Καλογρέζα 3-2» και κείμενο: «Για το πρωτάθλημα της Β' Κατηγορίας Αθηνών η Σαφράμπολις επεβλήθη της Καλογρέζας με 3-2. Ο αγών διεξήχθη εις το γήπεδον της Ν. Ιωνίας, κοινήν έδραν των δύο ομάδων και τα τέρματα εσημείωσαν δια την Σαφράμπολιν οι Φρατζέσκος (2) και Στογιανόπουλος, δια δε την Καλογρέζαν οι Μεταλλόπουλος και Σπυράτος».

Κατάλαβα την γκάφα μου, το χαμόγελο του Άγα, που εκ των υστέρων το θεώρησα ειρωνικό και αποφάσισα να εγκαταλείψω. Όχι τη δημοσιογραφία, αλλά τη συγκεκριμένη εφημερίδα. Δεν πήγα στην εφημερίδα Παρασκευή απόγευμα για να μου ανατεθεί αγώνας, αλλά Σάββατο πρωί τηλεφώνησε ο Άγας στο σπίτι μου, ρωτώντας γιατί δεν εμφανίστηκα.

«Θέλατε να έρθω ύστερα από που έγινε; Που νόμιζα ότι έγραφα ντέρμπι Ολυμπιακού – Παναθηναϊκού και ....»

«Δεν φταις εσύ» με διέκοψε, «αλλά εγώ που δεν σου έδωσα οδηγίες. Πάντως μ' άρεσε που έγραψες δημοσιογραφικά, μόνο από τη μια πλευρά του χαρτιού». (Αυτό μού το είχε μάθει ο Μπαζαΐος).

Τελικά συμφωνήσαμε να πάω στο Περιστέρι για τον αγώνα Ήφαιστος – Άγιος Ιερόθεος. Συνέχισα στην εφημερίδα, αλλά η συνεργασία δεν κράτησε πάρα μόνο 34 μέρες. Έβγαλα ταυτότητα 30/10, τη χρησιμοποίησα τελευταία φορά 3/12 κι εκείνη την ημέρα η εφημερίδα έκλεισε. Ετοιμάστηκε, αλλά το πιεστήριο του (παλιού) «Έθνους» στην Κολοκοτρώνη, αρνήθηκε να την τυπώσει λόγω χρεών. Και τέλος.

Η πρώτη μου οδυνηρή εμπειρία με κλείσιμο εφημερίδας, που βέβαια στα 65 χρόνια της σταδιοδρομίας μου δεν ήταν η μοναδική. Πιο οδυνηρό το κλείσιμο της «Ελευθερίας» στις 21 Απριλίου 1967, για ν' ακολουθήσουν κατά σειρά τα λουκέτα στα «Σημερινά», το «Κάθε Μέρα», τις «24 Ώρες». Παράλληλα έχουν κλείσει εφημερίδες στις οποίες εργάστηκα, όπως η «Ελευθεροτυπία», το «Έθνος», το «Κέρδος» και η «Εξπρές», από τις οποίες είχα αποχωρήσει αρκετά χρόνια πριν.

Το κλείσιμο του «Αθλητικού Κήρυκα», ήταν όχι μόνο ένα πρωτόγνωρο για μένα συμβάν, αλλά και προσωπική απογοήτευση αφού για πρώτη φορά στην εφημερίδα – που οι σελίδες έμειναν μολυβένιες στο μάρμαρο και δεν τυπώθηκαν ποτέ – υπήρχε η υπογραφή μου. Παραμονές του αγώνα Ελλάδα – Β' Γαλλίας, που έγινε στο γήπεδο της Λεωφόρου Αλεξάνδρας, στις 3 Δεκεμβρίου 1958 έτυχε να είμαι παρών σε συζήτηση επιτελών της εφημερίδας για το ποιοι θα καλύψουν το ματς. Σκάλωσαν όμως στις δηλώσεις των Γάλλων παικτών. «Ποιος ξέρει γαλλικά;» ρώτησε ο διευθυντής **Πρόδρομος Πατρίκιος**. Ύστερα από ολιγόλεπτη σιωπή, τόλμησα να πω «Εγώ». Και ... ελλείψει άλλου, μου ανατέθηκε η αποστολή. Τετάρτη μεσημέρι μπήκα με διαπίστευση στο γήπεδο του Παναθηναϊκού και μετά τον αγώνα που έληξε 1 - 1, βρέθηκα στα αποδυτήρια, για να πάρω τις δηλώσεις.

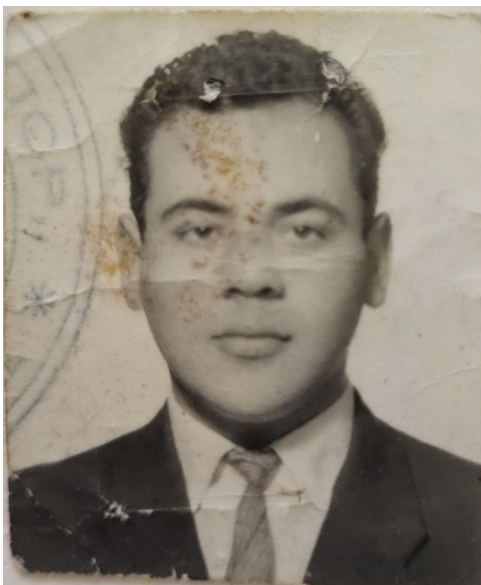
Μαζί μου και ένας μεγαλύτερος από μένα – 5 χρόνια, όπως έμαθα αργότερα – που προσπαθούσε μάταια να μιλήσει με τους Γάλλους παίκτες στα αγγλικά. Όταν είδε ότι εγώ κάτι κατάφερα, με πλησίασε και μού συστήθηκε λέγοντας «είμαι ο **Λυκούργος Κομίνης** από το Φως» και ζήτησε «να του πω κάποια πράγματα, για να μην πάει με άδεια χέρια στην εφημερίδα». Δεν είχα αντίρρηση, ήθελα να δείξω και συναδελφική αλληλεγγύη και του έδωσα το ρεπορτάζ. Που για τους λόγους που προανέφερα δημοσιεύτηκε μόνο στο «Φως των Σπορ» με την υπογραφή Λυκούργος Κομίνης. Με τον Λυκούργο ξαναβρεθήκαμε σε πολλές εφημερίδες. Διευθυντής μου στα «Σημερινά», επί της ύλης και οι δύο στην «Απογευματινή» και συναρχισυντάκτες στην «Ελευθεροτυπία». Τελευταία μας επαγγελματική συνάντηση το 1982 στην ... πόρτα του «Έθνους». Εκείνος έφευγε για να αναλάβει διευθυντής σύνταξης στα «Νέα» κι εγώ πήγαινα στην ίδια θέση στο «Έθνος της Κυριακής».

Η πρώτη μας συνύπαρξη πάντως ήταν στο «Φως». Το 1962 συναντηθήκαμε τυχαία στο παλιό Καραϊσκάκη – Ολυμπιακοί και οι δύο – και με ρώτησε αν θέλω να δουλέψω στο «Φως».

Φυσικά είπα ναι. Με πρότεινε στον αρχισυντάκτη της εφημερίδας **Γιάννη Χιωτάκη**, με δέχτηκε «και μια που έμενα στη Ν. Φιλαδέλφεια» μου ζήτησε να παρακολουθώ τις προπονήσεις της ΑΕΚ, βοηθώντας τον διαπιστευμένο συντάκτη που κάλυπτε το ρεπορτάζ της ομάδας. Στο μεταξύ είχα μπει στην Πάντειο και είχα αρχίσει να δουλεύω σαν μαθητευόμενος στην «Ελευθερία», όχι πάντως στο αθλητικό.

Ωστόσο, η ενασχόλησή μου με την ΑΕΚ με οδήγησε στο μηνιαίο περιοδικό «Αθλητικά Χρονικά», όπου ανάλαβα, ως διαπιστευμένος πλέον, το ρεπορτάζ της ομάδας. Κι αυτό είχε σαν συνέπεια την απόλυσή μου από το «Φως». Αιτία, μια συνέντευξη που πήρα από τον Μίμη Παπαϊωάννου, για λογαριασμό του περιοδικού, που τον «έκανε» εξώφυλλο. Ήταν η πρώτη συνέντευξη που έδινε ο Παπαϊωάννου και αυτό προκάλεσε την μήνη του αρχισυντάκτη του «Φωτός». «Είχες τέτοια συνέντευξη και δεν μου την έφερες;» είπε οργισμένος.

Του εξήγησα ότι μου την είχε αναθέσει ο αρχισυντάκτης μου στο περιοδικό **Γ. Μωραΐτης** και ότι εκεί ήμουν ο διαπιστευμένος στην ΑΕΚ, αλλά δεν δέχτηκε κουβέντα και με απέλυσε. Μου ζήτησε μάλιστα να επιστρέψω την ταυτότητα της εφημερίδας. Μόλις την πήρε, την κατέστρεψε αφού πρώτα ξήλωσε τη φωτογραφία και μου την έδωσε.

Το... απομεινάρι της ταυτότητας.

Στη φωτογραφία διακρίνεται μέρος της σφραγίδας, με τη λέξη ΣΠΟΡ.

Έτσι, η .... καριέρα μου στο αθλητικό ρεπορτάζ περιορίστηκε στα «Αθλητικά Χρονικά», αλλά ο στόχος μου ήταν πια οι πολιτικές εφημερίδες, έχοντας ήδη βρεθεί στην «Ελευθερία».

Στα αθλητικά έντυπα πάντως γνώρισα συναδέλφους και φίλους. Το Νίκο Άγα και το **Θόδωρο Σγουρδαίο** στον «Κήρυκα», στα «Χρονικά», τον μια ζωή φίλο μου **Νίκο Γερακάρη** με τον οποίο συνυπήρξαμε και στην «Ελευθερία», εκείνος στο αθλητικό, συνεργάτης του **Δημήτρη Καπλάνογλου** – εκδότη και του μηνιαίου περιοδικού «Τα Σπορ». Ο Νίκος δούλευε ταυτόχρονα και στην «Αθλητική Ηχώ», μέχρι που εγκατέλειψε κι αυτός το αθλητικό ρεπορτάζ για να στραφεί στο πολιτικό. Και ως νομικός – ασκούσε και δικηγορία –, διέπρεψε στα ρεπορτάζ της Δικαιοσύνης και του υπουργείου Εθνικής Αμύνης. Άλλωστε ήταν σύνηθες φαινόμενο πολλοί δημοσιογράφοι να ξεκινούν από το αθλητικό ρεπορτάζ και μετά να στρέφονται σε

άλλους τομείς. Το επισημαίνει και ο Ν. Γερακάρης το 2014 στο βιβλίο του «Εσωτερικός Μεταμόρφωσης», γράφοντας: «Σημαντικοί δημοσιογράφοι, που ξεκίνησαν από το αθλητικό ρεπορτάζ και έγιναν, αργότερα διευθυντές πολιτικών εφημερίδων ήταν οι Χρήστος Πασαλάρης και Μίμης Παπαναγιώτου. Από τους νεότερους ο πρόεδρος της ΠΟΕΣΥ σήμερα Δημήτρης Κουμπιάς. Αθλητικός συντάκτης ήταν, φοιτητής της Νομικής τότε, ο επίσης σημαντικός δημοσιογράφος και μέγας στιχουργός Λευτέρης Παπαδόπουλος. (Όλοι τραγουδάμε τραγούδια των οποίων τους στίχους έγραψε τις τελευταίες δεκαετίες ο Λευτέρης)».

Ο Λευτέρης Παπαδόπουλος, αλλά και ο **Δημήτρης Μαθιόπουλος**, από τους σημαντικούς αστυνομικούς συντάκτες της εποχής του και πρόεδρος της ΕΣΗΕΑ από το 1989 έως το 1993, διετέλεσαν αρχισυντάκτες στα «Αθλητικά Χρονικά», όταν πρωτοεκδόθηκαν τον Οκτώβριο του 1956.

Με τους πρώτους μου προϊσταμένους ξανασυναντηθήκαμε. Με Μπαζαίο και Άγα στην «Ελευθεροτυπία», μ' εμένα αρχισυντάκτη κι αυτούς συντάκτες ύλης. Τον αρχισυντάκτη που με απέλυσε από το «Φως», το Γιάννη Χιωτάκη, τον ξαναβρήκα αρχισυντάκτη στο «Κάθε Μέρα», αλλά εγώ ήμουν διευθυντής της εφημερίδας.

Στο «Φως» πάντως είχα την ευκαιρία να γνωρίσω «ιερά τέρατα» της αθλητικής δημοσιογραφίας στα μάτια μου όταν τους διάβαζα από τα παιδικά μου χρόνια, όπως οι **Διονύσης Τζεφρώνης**, **Σεραφείμ Ευαγγελίου** και **Βασίλης Μιχαλόπουλος** – πατέρας της δημοσιογράφου και συγγραφέως **Αμάντας Μιχαλοπούλου** – και φυσικά τον θρυλικό εκδότη - διευθυντή **Θεόδωρο Νικολαΐδη**.

Ο τελευταίος με εντυπωσίασε 43 χρόνια μετά, όταν το 2005 στο πλαίσιο προεκλογικής περιοδείας ενόψει αρχαιρεσιών στην ΕΣΗΕΑ επισκέφθηκα τα γραφεία του «Φωτός», τα οποία είχαν μεταφερθεί από την οδό Πειραιώς που ήξερα εγώ, στη λεωφόρο Αθηνών. Ο Νικολαΐδης, που παρακολουθούσε τη συζήτηση των υποψηφίων με τους συναδέλφους, με πλησίασε λέγοντας: «Εσύ πρέπει να έχεις περάσει από 'δώ».

«Πράγματι», είπα. «Αλλά τότε... είχα μαλλιά και δεν είχα μούσι. Κι έχουν περάσει πάνω από 40 χρόνια. Πώς με αναγνωρίσατε;»

«Το βλέμμα παραμένει ίδιο», ήταν η απάντησή του.

Με την επιβολή της δικτατορίας το 1967, έκλεισε η Ελευθερία», απολύθηκα από το ΕΙΡ και το μοναδικό Μέσο που δούλευα ήταν τα «Αθλητικά Χρονικά», τα οποία στο μεταξύ – αλλάζοντας ιδιοκτησία – από το Φεβρουάριο του 1963 είχαν γίνει 15νθήμερα, με αρχισυντάκτη τον **Γ.Χ. Περδίκη**. Ωστόσο, λίγο μετά την επικράτηση της χούντας, το περιοδικό έκλεισε.

Έτσι έκανα το δίπλωμα οδήγησης επαγγελματικό και εργάστηκα σαν οδηγός ταξί, από το καλοκαίρι του 1967 μέχρι την άνοιξη του 1968, που επέστρεψα στη δημοσιογραφία. Το πώς, είναι μια άλλη ιστορία.